

Obsah

581

OBSAH

Úvodem k četbě...5

FRANTIŠEK HALAS (1901-1949)

A najednou (V řadě)...9

Až bomba praskne (A co?)...10

Celá podzimková (A co?)...10

A co básník (A co?)...11

(Ladislav Štoll, František Hrubín, Ludvík Kundera,
Jan Grossman,...13

JAROSLAV SEIFERT (1901-1986)

Píseň o Viktorce...16

(Josef Hiršal, Ivan Skála, Jaroslav Seifert, Jiří Brabec)...18

* * * (Koncert na ostrově)...19

Píseň o malých dívkách (Koncert na ostrově)...20

Píseň o Hendele (Koncert na ostrově)...21

Domovní znamení (Halleyova kometa)...22

* * * (Odlévání zvonů)...23

Kanálská zahrada (Morový sloup)...23

Morový sloup (Morový sloup)...24

A sbohem (Morový sloup)...26

(Zdeněk Pešat)...27

Hlava Panny Marie (Deštník z Picadilly)...27

VÍTĚZSLAV NEZVAL (1900-1958)

Vteřina (Veliký orloj)...30

Ženo s níž potkal jsem se na ulici (Veliký orloj)...30

(Viktor Matys – Zdeněk Pachovský)...31

Moře (Chrpý a města)...32

(Marie Čejková, František Buriánek – Jan Petrmichl – Milan
Schulz, Zdeněk Pešat)...36

Na břehu řeky Svratky (Chrpý a města)...37

Stará studentská (Chrpý a města)...38

(Svědectví)...39

VLADIMÍR HOLAN (1905-1980)

- * * * (Rudoarmějci)...40
- Vltava v roce 1946 (Tobě)...41
- Kdo jsi? (Na postupu)...41
- Na postupu (Na postupu)...42
- Nic (Vino)...42
- Óda na radost (Příběhy)...43
- Noc s Hamletem...46
- (*Vladimír Justl*)...48
- I když... (Bolest)...49
- Jak? (Bolest)...49
- Tělo ženy (Bolest)...49
- Zmrtvýchvstání (Bolest)...50
- (*Zbyněk Hejda*)...50
- Život (Strach)...50
- Zed' (Strach)...52
- Už zase? (Na sotnách)...52
- Také (Na sotnách)...52
- Také nám (Asklépiovi kohouta)...54
- Na děti myslíš (Asklépiovi kohouta)...54
- (*Jan Zábrana, Vladimír Justl, Vlastimil Maršíček*)...54

JAN ZAHRADNÍČEK (1905-1960)

- La Saletta...56
- Theatrum mundi et Dei (Rouška Veroničina)...57
- Krajina dětství za deště (Rouška Veroničina)...59
- Dům Strach (Dům Strach)...60
- Epitaf (Čtyři léta)...62
- (*Miloš Dvořák*)...63

VILÉM ZÁVADA (1905-1982)

- Beze jména (Polní kvítí)...65
- Dolování (Jeden život)...66
- S fanfárami pláče (Na prahu)...66
- U zdi (Na prahu)...69
- Slavnost léta (Na prahu)...69
- (*Bedřich Fučík*)...70

FRANTIŠEK HRUBÍN (1910-1971)

Na sklonku lásky (Zpíváno z dálky)...71

Čtyřverší o noční obloze (Země sudička)...71

Hodina zamilovaných (Nesmírný krásný život)...71

Poprvé (Nesmírný krásný život)...72

Kočky (Špalíček pohádek)...73

Právě to padá (Hirošima)...74

(Jiří Hájek, Jan Zábrana)...76

Proměna...76

Zpěv lásky k životu (Můj zpěv)...79

(Pavel Tigrid)...80

Romance pro křídlovku...82

(Věra Karfíková)...86

JAN DRDA (1915-1970)

Vyšší princip (Němá barikáda)...87

(Jan Drda)...92

JIŘÍ WEIL (1900-1959)

Život s hvězdou...94

(Jan Grossman, Alfréd Radok, Ivan Skála, Jiří Kolář, Jan Grossman, Jiří Opelík)...100

JOSEF ŠKVORECKÝ (1924)

Zbabělci...104

(Josef Škvorecký, Jiří Lederer, Josef Rybák, Večerní Praha, Ferdinand Peroutka, Josef Vohryzek, Přemysl Blažíček)...116

JOSEF JEDLIČKA (1927-1990)

Kde život náš je v půli se svou poutí...118

O hrdinství aneb Hloupý Honza (České typy)...119

„ANGAŽOVANÁ PRÓZA“

Jiří Binek...125

(Jiří Binek)...129

VÁCLAV ČERNÝ (1905-1987)

O naši kulturní orientaci: mezi Východem a Západem

(Boje a směry socialistické kultury)...130

V Stalinově stínu (Paměti)...134

JIRÍ KOLÁŘ (1914)

- Litanie (Ódy a variace)...137
 10. červenec (Dny v roce)...139
 Březen 26. – úterý (Roky v dnech)...140
(Jan Grossman, Josef Hiršal)...141
 30. leden 1949 – neděle (Očitý svědek)...141
(Jiří Taufer, Jiří Kolář, Emanuel Frynta)...142
 Strašit tady, nebo nestrašit – to je trabl (Marsyas)...143
(Sylvie Richterová)...143

JOSEF KAINAR (1917-1971)

- Stříhali dohola malého chlapečka (Nové mýty)...145
 Hubenost (Nové mýty)...146
(Vladimír Dostál, Oleg Sus)...147
 Jaký to s ním bylo (Lazar a píseň)...148
 * * * (Nevídáno neslýcháno)...149
 Obeliskové blues (Moje blues)...149
(Josef Kainar)...152
 Můj kabát (Včela na sněhu)...152

JAN HANČ (1916-1963)

- Události (Události)...153
 Události...153
(Zdeněk Urbánek, Jan Lopatka)...156

PAVEL KOHOUT (1928)

- Častušky o znejmilejších (Čas lásky a boje)...158
(Jan Trefulka, Josef Kainar, Jan Skácel)...159
 „Ecce Constantia!“...159
(Vladimír Just)...164

EGON BONDY (1930)

- Sjezd ČSM (Totální realismus)...165
 * * * (Velká kniha)...168
(Bohumil Hrabal)...168

ZBYNĚK HAVLÍČEK (1922-1969)

- Maloměřták (Kabinet dra Caligariho)...170
 * * * (Kabinet dra Caligariho)...170
(Jiří Brabec)...172

FERDINAND PEROUTKA (1895-1978)

Spisovatel doma a v exilu (Budeme pokračovat)...173

EGON HOSTOVSKÝ (1908-1973)

Dobročinný večírek...178

(*Vladimír Papoušek*)...185

MILADA SOUČKOVÁ (1899-1983)

Neznámý člověk...186

(*Karel Milota, Roman Jakobson*)...191

Lingvistická óda (Gradus ad Parnassum)...192

OLDŘICH MIKULÁŠEK (1910-1985)

Tráva (Divoké kačeny)...194

Divoké kačeny (Divoké kačeny)...196

(*Petr Den*)...196

Výčitky (Ortely a milosti)...197

(*Jiří Opelík*)...198

Pokušení na Špilberku (Ortely a milosti)...199

Myšlenky v bufetu (Svlékání hadů)...201

Metafora první (Agogh)...202

Metafora čtvrtá (Agogh)...203

(*Zdeněk Kožmín*)...206

Dlouhý, bílý chrt (Veliké černé ryby a dlouhý bílý chrt)...206

Nýtování (Sólo pro dva dechy)...207

JAN SKÁCEL (1922-1989)

Vítr jménem Jaromír (Co zbylo z anděla)...208

Podzim za městem (Hodina mezi psem a vlkem)...208

(*Jan Skácel*)...209

Přísluví (Smuténka)...211

Poezie (Smuténka)...211

Elegie (Smuténka)...211

Chvilé (Smuténka)...212

(*Ludvík Kundera, Jiří Opelík*)...212

Pitomá otázka, čili jak se to vezme (Jedenáctý bílý kůň)...213

Smutky (Metličky)...213

* * * (Chyba broskví)...214

* * * (Chyba broskví)...214

(*Sylvie Richterová*)...214

- Uspávanka s Krutihlavem (Uspávanky)...215
 Zimní krajina srdce (Odlévání do ztraceného vosku)...215
 Pohřeb konfidenta (Kdo pije potmě víno)...216
 Jiná báseň (Kdo pije potmě víno)...217

MIROSLAV HOLUB (1923-1998)

- Náš všední den je pevnina...219
 Umřela večer (Achilles a želva)...219
 (*Bohumil Svozil*)...220
 Abeceda (Slabikář)...221
 Dveře (Jdi a otevři dveře)...221
 Parádní pokoj čili Výklad básně (Jdi a otevři dveře)...222
 * * * (Ačkoli)...222
 Stručná úvaha o smíchu (Naopak)...223
 Sny (Interferon čili O divadle)...224
 Krajina s básníky (Syndrom mizející plíce)...224

ARNOŠT LUSTIG (1926)

- Štěpán a Anna (Noc a naděje)...226
 (*Aleš Haman*)...235

LADISLAV FUKS (1923-1994)

- Pan Theodor Mundstock...236
 (*Miloš Pohorský*)...244

KAREL MICHAL (1932-1984)

- Plivník dlaždiče Housky (Bubáci pro všední den)...246
 (*Oleg Sus*)...256

BOHUMIL HRABAL (1914-1997)

- Pábitelé (Pábitelé)...257
 (*Bohumil Hrabal*)...264
 Příliš hlučná samota...265
 (*Milan Jankovič*)...273
 Zpráva o pitvě vlastní mrtvoly...273

MILAN KUNDERA (1929)

- Žert...275
 (*Václav Černý, Jan Lopatka, Václav Havel, Milan Jungmann*)...285
 Nesmrtelnost...287
 (*Jiří Kratochvíl, Květoslav Chvatík*)...290

VLADIMÍR PÁRAL (1932)
Soukromá vichřice...292

LUĐVÍK VACULÍK (1926)
Sekyra...303
(*Jiří Opelík*)...310
Český snář...311
(*Vladimír Karfík*)...313
Český zápor...314

ALEXANDR KLIMENT (1929)
Nuda v Čechách...318
(*Alexandr Kliment*)...331

IVAN KLÍMA (1931)
V úterý ráno (Má veselá jitra)...332

VĚRA LINHARTOVÁ (1938)
Skladatelé (Prostor k rozlišení)...339
(*Milan Suchomel*)...343

IVAN VYSKOČIL (1929)
Jámy čili džémy (Kosti)...345
(*Jan Patočka*)...351
Haprdáns...351
(*Sergej Machonin, Přemysl Rut*)...357

JOSEF TOPOL (1935)
Konec masopustu...359
(*Karel Kraus, Václav Königsmark*)...369
Vánoce 77 (Básně)...370
* * * (Básně)...370
(*Jiří Trávníček*)...371

VÁCLAV HAVEL (1936)
Zahradní slavnost...372
(*Jan Grossman*)...379
Dopisy Olze...379

KAREL KOŠÍK (1926)

Rozum a svědomí (Století Markéty Samsové)...386

JAN PATOČKA (1907-1977)

Duchovní člověk a intelektuál...389

EMANUEL FRYNTA (1923-1975)

Věk interpretace (Zastřená tvář poezie)...394

Krtek (Písničky bez muziky)...398

JIŘÍ SUCHÝ (1931)

Láska – to jsou jen písmena (Kdyby tisíc klarinetů)...400

Dítě školou povinné (Člověk z půdy)...400

Klokočí (Taková ztráta krve)...401

Píseň o rose (Zuzana je sama doma)...402

Tulipán (Jonáš a ting-tangl)...404

(Josef Brukner)...405

JAN VODŇANSKÝ (1941)

Dívčí lovecká (S úsměvem idiota)...406

Bodal Hamlet do stěny (S úsměvem idiota)...407

Aristokrat (S úsměvem idiota)...407

Pověz miláčku (S úsměvem idiota)...408

Grizzly (S úsměvem idiota)...409

(Přemysl Rut)...409

JOSEF HIRŠAL (1920) –

BOHUMILA GRÖGEROVÁ (1921)

Gramatické texty (JOB-BOJ)...410

Syngamické texty (JOB-BOJ)...411

(Josef Hiršal – Bohumila Grögerová)...413

KAREL ŠIKTANC (1928)

Zařikávání mužů (Zařikávání živých)...414

Září (Český orloj)...416

(Miroslav Červenka)...420

Žalý (Sakramenty)...421

Štědrý den (Hrad Kost)...422

Žíhané srázy (Šarlat)...424

(Vladimír Karfík, Milan Exner)...425

LUDVÍK KUNDERA (1920)

Proměny hmoty (Hruden)...427

Zrovna přijíždějí ale už odjíždějí...427

(*Zdeněk Kožmín, Ludvík Kundera*)...428

IVAN DIVIŠ (1924-1999)

Renety u babičky v Přelouči (Odchod z Čech)...432

(*Ivan Diviš*)...436

Teorie spolehlivosti...436

ZBYNĚK HEJDA (1930)

Bude po jaru (Blízkosti smrti)...439

Hořely slámy (Blízkosti smrti)...439

V hospodě plno hlasů (Lady Felthamová)...440

(*Sergej Machonin*)...440

Variace na Gellnera III (Valse mélancolique)...441

* * * (Valse mélancolique)...442

IVAN WERNISCH (1942)

Zima (Zimohrádek)...443

Viselci (Loutky)...443

* * * (Žil nebyl)...444

* * * (Včerejší den)...444

Mecenáš Hlávka jednoho večera (Doupě latinářů)...445

(*Bohuš Balajka*)...445

Časné odpoledne (Doupě latinářů)...446

Konec světa (Prasinec)...447

(*Václav Vaněk*)...447

ANTONÍN BROUSEK (1941)

Po scénách (Netrpělivost)...449

Pokání (Netrpělivost)...450

Otevření sokolovny, 1953 (Kontraband)...450

Nová bydliště, Zuffenhausen (Kontraband)...451

* * * (Kontraband)...452

KAREL KRYL (1944-1994)

Romeo a Julie (Kníška Karla Kryla)...454

Pasážová revolta (Kníška Karla Kryla)...455

Anděl (Kníška Karla Kryla)...456

JAROSLAV HUTKA (1947)

- Abychom náhodou (Návrat)...458
- Náměšť (Návrat)...459
- (*Jaroslav Hutka*)...460
- Emigrantské sny (Požár v bazaru)...460

PAVEL ŠRUT (1940)

- Kolej Yesterday (Kolej Yesterday)...465
- Hlubina bezpečnosti (Dechová cvičení)...466
- Zlá milá...466
- (*Rudolf Matys*)...471

IVAN MARTIN JIROUS (1944)

- * * * (Magorovy labutí písně)...472
- * * * (Magorovy labutí písně)...472
- * * * (Magorovy labutí písně)...472
- * * * (Magorovy labutí písně)...472
- * * * (Magorovy labutí písně)...473
- * * * (Magorovy labutí písně)...473
- * * * (Magorovy labutí písně)...473

JIŘÍ ŽÁČEK (1945)

- Popěvek o ranní vzájemnosti (Anonymní múza)...474
- Janáček: Listy důvěrné (Anonymní múza)...474
- (*Vladimír Macura*)...475
- Modlitbička (Okurková sezona)...476
- Kočky (Kolik má Praha věží)...476
- Malé dívčí blues pro nesmělého milence (Text-appeal)...476

„ANGAŽOVANÁ PRÓZA“...

- Jan Kozák...477
- (*Jaromír Nejedlý, Hana Hrzalová, Milan Jungmann*)...479

LADISLAV SMOLJAK (1931) –

ZDENĚK SVĚRÁK (1936)

- Dobytí severního pólu...481
- (*Ludvík Vaculík*)...489

KAREL STEIGERWALD (1945)

- Dobové tance...490

OTA PAVEL (1930–1973)

Nejdražší ve střední Evropě (Smrt krásných srnců)...495

(*Bohumil Svozil*)...500

JIŘÍ GRUŠA (1938)

Dotazník...502

(*Milada Součková*)...511

DANIELA HODROVÁ (1946)

Kukly...513

(*Michael Špirit*)...518

SYLVIE RICHTEROVÁ (1945)

Slabikář otcovského jazyka...520

Kde žiješ (Neviditelné jistoty)...526

JIŘÍ KRATOCHVIL (1940)

Orfeus z Kénigu (Orfeus z Kénigu)...527

(*Milan Jungmann*)...536

MICHAL VIEWEGH (1962)

Báječná léta pod psa...537

(*Jan Lukeš, Josef Vohryzek*)...541

KONZUMNÍ PRÓZA

Vladimír Kles...542

ARNOŠT GOLDFLAM (1946)

Několik scén ze života Bédi Jelínka...547

(*Zuzana Augustová*)...555

J. A. PITÍNSKÝ (1955)

Pokojíček...556

(*Petr Lébl*)...563

JÁCHYM TOPOL (1962)

mý psaní bude nehezky (Náhodnejch 23)...565

vlhký básně a jiný příběhy (Vlhký básně a jiný příběhy)...566

Sestra...567

(*Petr A. Bilek, Sergej Machonin*)...571

LUBOR KASAL (1958)

Jám...573

(*Miroslav Balaščík*)...576

PETR BORKOVEC (1970)

Srpen (Poustečna, věštírna, loutkárna)...577

(*Ivo Harák*)...578

Sen (Ochoz)...578

(*Miroslav Balaščík*)...578

* * * (Polní práce)...579

Gauč (Polní práce)...579

592

KNIHA

TEXTŮ

IV